

Sateenkaariperheet ry
Seta ry
Monimuotoiset perheet -verkosto

Kannanotto 4.2.2015

Hallitus uhrasi jälleen sateenkaariperheiden lasten oikeudet - äitiyslaista ei esitystä

Hallitus on päättänyt olla tekemättä esitystä äitiyslaista, joka olisi varmistanut osalle sateenkaariperheiden lapsista juridisesti turvatus aseman jo syntymästään lähtien. Juhannuksen alla kaikki hallituksen ministerit yhtä lukuun ottamatta päättivät, että esitys äitiyslaista valmistellaan kiireisesti ja annetaan eduskunnalle vuoden 2014 loppuun mennessä. Tästä huolimatta hallitus päätti viime sunnuntaisen perhepaketin yhteydessä olla antamatta täysin valmista esitystä eduskunnalle.

Kansalaisjärjestöt paheksuvat syvästi hallituksen puuttumattomuutta sateenkaariperheiden lasten heikompaan asemaan ja tahdon puutetta parantaa ihmisoikeuksien tilaa Suomessa.

Miksi äitiyslaki olisi ollut niin tärkeä?

Äitiyslaki olisi mahdollistanut rekisteröidylle naisparille syntyvän lapsen vanhemmuuden vahvistamisen hedelmöityshoitoihin annetun suostumuksen nojalla. Tällöin lapsen oikeudellinen asema olisi selvä jo lapsen syntymästä lähtien, mikä parantaisi merkittävästi ja konkreettisesti lapsen oikeusturvaa esimerkiksi vanhempien erotessa tai toisen vanhemman kuollessa. Lapsi olisi saanut jo syntymästään lähtien oikeuden elatukseen, hoivaan ja tapaamiseen molempien vanhempiensa osalta. Nyt tämä oikeus syntyy vasta perheen sisäisessä adoptiossa, jota ei kuitenkaan voida vahvistaa vastoin vanhempien tahtoa, vaikka se olisi lapsen edun mukaista. Sateenkaariperheiden lasten oikeus omiin vanhempiinsa pysyy edelleen räikeällä tavalla epäyhdenvertaisena muihin lapsiin verrattuna.

Nyt uudistuksen antaminen uhkaa siirtyä jälleen uuden hallituksen hoidettavaksi. Muissa Pohjoismaissa vastaava lainsäädäntö on säädetty jo aikoja sitten. Suomessa vuodet vierivät ja joka vuosi usea sata sateenkaariperheeseen syntyvä lapsi joutuu elämään juridisesti turvattomassa tilanteessa aivan turhaan.

Hallituksen päätös merkitsee myös taloudellisten resurssien tuhlaamista. Nyt sateenkaariperheisiin syntyvien lasten oikeudellisen aseman paikkaamista jatketaan perheen sisäisillä adoptioilla, joita ei ole tarkoitettu eivätkä ne sovellu perheeseen syntyvien lasten aseman vahvistamiseen ja kuluttavat turhaan sosiaalitoimen ja tuomioistuimien resursseja. Äitiyslain olisi ollut tarkoitus tulla voimaan yhtä aikaa juuri säädetyn uuden isyyslain kanssa. Väestötietojärjestelmään tehtävät hintavat tietojärjestelmien uudistukset oli tarkoitus tehdä yhdellä kertaa.

Vaalikauden hallitusten perintö sateenkaariperheiden lapsille

Pääministerien Katainen ja Stubb hallitukset ovat olleet kokoonpanoiltaan kautta historian myönteisimpiä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien kehittämisen suhteen kun katsotaan yksittäisten ministerien näkemyksiä. Tästä huolimatta hallitus ei ole saanut tehtyä juuri lainkaan esityksiä, jotka olisi parantaneet sateenkaariperheiden lasten asemaa. Ainoa valopilkku on ollut yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistus. Senkin valmistelun ovat aloittaneet jo edelliset hallitukset. Muut sateenkaariperheiden lasten asemaa parantavat esitykset jäävät seuraavien hallitusten toteuttaviksi:

- Tasa-arvoisesta avioliittolaista hallitus ei antanut esitystä, vaan se hyväksyttiin kansalaisaloitteen pohjalta ja sen toimeenpano jäi seuraavalle hallitukselle
- Esitys uudeksi translaiksi jäänee antamatta kansainvälisistä sitoumuksista ja huomautuksista huolimatta.
- Monimuotoisten perheiden perhevapaiden korjaaminen jäi hallitusohjelmakirjauksesta huolimatta hoitamatta
- Isyyslain uudistuksessa ei huomioitu perheitä, joissa on useampia kuin kaksi vanhempaa

Äitiyslakityöryhmän mietintö: Äitiyden säätely

<http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut.html>

MLL, Väestöliitto, Pelastakaa Lapset ja Sateenkaariperheet 2.6.2014:

Sateenkaariperheiden lasten oikeusturvasta huolehdittava

<http://goo.gl/Jiymej>

Lisätietoja:

Toiminnanjohtaja Juha Jämsä, Sateenkaariperheet, puh. 044 997 1956, juha.jamsa@sateenkaariperheet.fi

Pääsiihteerii Aija Salo, Seta, puh. 050 309 8108, aija.salo@seta.fi

Projektipääällikkö Anna Moring, Monimuotoiset perheet -verkosto, puh. 050 3750 832, anna.moring@monimuotoisetperheet.fi

Sateenkaariperheet ry on vuonna 1997 perustettu lastensuojelu- ja perhejärjestö. Se toimii Suomen sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien sekä perhettä suunnittelevien ja vanhemmuudesta kiinnostuneiden ihmisten kontaktifoorumina, vertaistuen tarjoajana, oikeuksien puolustajana, tiedonvälittäjänä ja edunvalvojana sekä perheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten kouluttajana.

Sateenkaariperheet ry haluaa kiinnittää huomiota siihen, että erilaisten perheiden näkökulma tulee lähtökohtaisesti aina huomioida lainsäädäntötyössä, jotta uudistettavat käytännöt huomioivat kaikki lapset ja perheet. Perheiden monimuotoisuutta edustaa yksittäisten perhejärjestöjen lisäksi *Monimuotoiset perheet -verkosto*, jonka asiantuntemus on lainsäätäjän käytettävissä.

Seta on valtakunnallinen ihmisoikeusjärjestö, joka on perustettu vuonna 1974. Setalla on 24 jäsenjärjestöä eri puolilla Suomea.

Setan tavoitteena on, että kaikki voisivat elää yhdenvertaisina riippumatta seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta.